

DEN ENTOMOLOGISKA FÖRENINGEN I STOCKHOLM UNDER DESS FÖRSTA ARBETSÅR 1880.

Hos Sveriges entomologer hade under en följd af år i tysthet grott och vuxit en liflig önskan, att ett inbördes samband dem emellan skulle åstadkommas, genom att bilda en Entomologisk Förening. Denna önskan uttalades äfven varmt af en och annan tillfälligtvis under enskilda samqväm, såsom af Professor EDVARD FORSSELL i Skara, den allt för tidigt bortgångne Intendenten för den entomologiska afdelningen af Riksmuseum i Stockholm Prof. CARL STÅL, Docenten, numera Lektor JACOB SPÅNGBERG och Lektor K. F. THEDENIUS m. fl., men man misströstadde om möjligheten att verkliggöra detta önskningsmål. Det ansågs nämligen såsom alldeles nödvändigt, att en Entomologisk Tidskrift borde af en sådan förening utgifvas, för att söka verka för utbredandet af entomologiens studium, och hvilken tidskrift skulle blifva ett af de väsendtligaste sammanhållande banden för föreningen; men man kunde med rätta frukta, att en möjligen blifvande entomologisk förenings ledamöter skulle varda alltför få, så att deras årsafgifter icke skulle förslå till betäckande af kostnaderna för en sådan tidskrift, — en fruktan, som sedermera vunnit erfarenhet äfven har till fullo besannat. Emellertid lyckades det att af åtskilliga entomologiens gynnare och vänner erhålla tillfälliga bidrag till utgifvandet af en Entomologisk Tidskrift, och det frö, som länge väntat på lifgifvande fuktighet och värme, för att gro, spirade nu upp till en ung telning i vetenskaper nas lund, utvecklande sig med oväntad kraft, i det den emottogs på alla håll med kärlek och omhuldande af entomologiens idkare, gynnare och vänner i Norden.

Det var den 14 December 1879, som blef födelsedagen för »Den Entomologiska Föreningen i Stockholm», i det att densamma

då konstituerades och dess nu gällande stadgar antogos på ett sammanträde hos förf. af denna uppsats. Sedan de viktigaste förberedande organisationsåtgärderna — såsom tryckande af kal-
 lelsebref och dessas kringsändande m. m. — blifvit verkställda, hölls föreningens första allmänna ordinarie sammankomst den 28 Februari 1880 hos undertecknad, hvarvid framlades första häftet af »Entomologisk Tidskrift», på föranstaltande af föreningen utgifven af D:r JACOB SPÅNGBERG, som blifvit utsedd till tidskriftens redaktör och ansvarige utgifvare. — Under denna sammankomst höllos följande föredrag: af undertecknad om *Minerings-spindlarne*, en särskild familj af gruppen *Territelariæ*, hvars egendomliga bostäder, af 5 olika typer, beskrefvos. Bostäder af *Nemesia fodiens*, af undertecknad funna nära Montpellier, förevisades. — Af D:r J. SPÅNGBERG om »*nerverna*» i *vingarne* hos *vissa insektgrupper*. Med föredraget åsyftades, att erhålla enhet och vetenskaplighet i benämningarna af dessa, så att den oreda, som i detta hänseende för närvarande råder, måtte kunna undanrödjas. Efter ett lifligt meningsutbyte framgick såsom resultat, att man ansåg lämpligt, att vingarnes »framkant» eller »utkant» (hos olika förf.) benämndes *kostal-kant* och dess motsatta kant *dorsal-* eller *ryggkant*. Hvad benämningen af nerverna beträffade voro meningarna delade, men man ansåg eftersträfvansvärdt, att i detta fall komma till allmängiltig enhet. (Jmfr. Lektor J. SPÅNGBERGS föredrag i den Entomologiska sektionen af Naturforskaremötet i Sthm Juli 1880: »*Sur les nervures des ailes chez nos Papillons diurnes*. Ent. Tidskr. 1880 p. 154).

Den Entomologiska Föreningens andra ordinarie sammankomst hölls å samma ställe som den föregående, den 24 April 1880. Föreningens sekreterare D:r CHRISTOPHER AURIVILLIUS höll då ett föredrag om *Sträckgräshopporna i gamla och nya världen*, hvarunder han redogjorde dels för de undersökningar om gamla världens sträckgräshoppa, *Pachytylus migratorius*, hvilka offentliggjorts af sekreteraren i Ryska Entomologiska Föreningen F. TH. KÖPPEN, och dels för de resultat, hvilka framgått ur de efterforskningar, hvilka anstalts rörande Norra Amerikas sträckgräshoppa, *Caloptenus spretus*, af en för detta ändamål särskildt af Förenta Staternas regering tillsatt entomologisk kommission, hvars utförliga och intressanta redogörelser — grundade på talrika uppgif-

ter från många håll, erhållna såsom svar på efter en bestämd plan framställda frågor — ådagalade, huru man endast genom mångas samverkan och ett planmessigt tillvägagående kan erhålla lärerika upplysningar om dylika skadedjurs utbredning och öfriga förhållanden; ett exempel att efterfölja af andra vederbörande. Dr J. SPÅNGBERG omtalade sedan den praktiska nytta, som i medicinskt, tekniskt och ekonomiskt hänseende sedan äldre tider hemtats och fortfarande hemtas af insekterna. — Ordföranden påpekade till sist värdet af KALTENBACHS arbete: *Die Pflanzenfeinde aus der Klasse der Insekten*.

Den Entomologiska Föreningens vår-sammankomst hölls å Stallmästaregården den 27 Maj. Föreningens ledamöter företogo då en entomologisk exkursion i den sköna nejden vid Brunsvikens södra strand, hvarunder åtskilliga vackra entomologiska fynd gjordes. Sedermera tillbragtes den herrliga våraftonen under angenämt samqväm.

Vid det 12:te Skandinaviska Naturforskaremötet, som egde rum i Stockholm under andra veckan (d. 7—14) af Juli månad, bildades på framställning af undertecknad, för första gången under dessa möten, en särskild Entomologisk sektion, för hvars förhandlingar en sammanfattning på franska språket är meddelad p. 146—177 i Ent. Tidskr. 1880, hvars 2:dra häfte under mötet utdelades.

Lördagen den 10 Juli företogo en stor del af den Entomologiska sektionens medlemmar en utflykt till Wermdön, hvilken utflykt gynnades af det herrligaste väder. De danska medlemmarne hade det nöjet att finna och insamla åtskilliga i Danmark mera sällsynta, men här (såsom mera nordliga former) allmänna arter af arthropoder, förnämligast arachnider. En enkel middag i det gröna intogs sedan å sommarstället Östra Stäket, bekant för sin ovanliga rikedom i entomologiskt hänseende. — Den entomologiska sektionens verksamhet var i hög grad lifaktigt såsom af förhandlingarne framgår.

Den Entomologiska Föreningens tredje möte hölls Lördagen den 25 Sept. 1880 på samma ställe som förut. — Den unga Föreningen hade då att beklaga förlusten af en bland sina varmaste vänner och gynnare Herr Direktören I. G. CLASON, som till följd af hjertlidande afled i Lysekil den 30 Aug. 1880.

Under sammankomsten redogjorde D:r REUTER för innehållet af en i »Entomologische Nachrichten» införd, af D:r KRIECHBAUMER författad uppsats om de allt mer sig förökande svårigheterna för enskilda, att kunna hålla sig alla de olika tidskrifter, som innehålla entomologiska afhandlingar, och att kunna förstå alla de språk, på hvilka dessa uppsatser författas. Den senaste anledningen till dessa klagomål, — den droppe, som just kom den bittra bägaren att rinna öfver — hade varit »Entomologisk Tidskrift», hvilkens innehåll i språkligt hänseende var så blandadt. Undertecknad, ordförande, anmärkte härvid det besynnerliga i att D:r K. icke besinnat, att Entomologisk Tidskrift, som hade till uppgift att uppsamla all entomologisk litteratur från Skandinavien, just sökte underlätta tillgängligheten af de förut i flera skiljda tidskrifter och bland andra vetenskapliga uppsatser, offentliggjorda entomologiska afhandlingarne från de nordiska landen. Svårigen torde denna sträfvan kunna klandras, och de *franska* résuméerna (ingenstädes brukas *tyska* résuméer, ett sakförhållande som icke kan hjälpas!) af de på skandinaviskt språk författade uppsatserna möjliggöra för den vetenskapliga världen i utlandet, att erhålla kännedom om dessa uppsatsers hufvudsakliga innehåll. Alldeles oförklarligt är D:r KRIECHBAUMERS missförstånd, då han tror, att redaktionen af Entomologisk Tidskrift skulle tänkt sig, att utom-skandinaviska entomologer skulle offentliggöra sina afhandlingar i vår tidskrift (!!). D:r K. har icke begripit, att red. endast uttalat, att skandinaviska entomologer icke nödvändigt behöfva skriva på något af de skandinaviska språken, utan kunna författa sina artiklar på hvilket af de allmänna kulturspråken som helst.

D:r REUTER höll sedan föredrag om *härkning och förklädnad bland insekterna af ordningarne Orthoptera och Hemiptera*, ett föredrag, som illustrerades medelst förevisande af talrika bevis på dylika förvillande likheter mellan insekter af vidt skilda ordningar. I sammanhang härmed demonstrerade D:r AURIVILLIUS exemplar af honan till *Hypolimnas Misippus*, en fjäril, som på ett alldeles förvillande sätt härmar den till en annan familj hörande *Danaida Chrysippus*. Ett ytterligare exempel på högst egenomlig förklädnad visades af D:r UNANDER genom framläggandet

af qvistar af alm, hvilka voro helt och hållet beklädda af honorna till en Coccus-art, hvilka i hög grad liknade laffruker.

Intendenten vid museet i Göteborg, Professor A. W. MALM förevisade och redogjorde för ett exemplar af Dipteren *Scæva pel-tata* ZETT., som förenade hos sig kännetecken, utmärkande för båda könen af denna art.

Undertecknad förevisade en mängd exemplar af *Funcus conglomeratus* L., hvars blomställningar voro alldeles fullsatta med de små hylsorna af larverna till en malfjäril, sannolikt *Co-leophora cæspititiella* Z. en i STAUDINGERS katalog icke för Sve-rige upptagen art.

DR AURIVILLIUS refererade Kand. W. M. SCHÖYENS »*Over-sigt af de i Norges arktiske Region hidtil fundne Lepidop-tera*», införd i Archiv for Math. o. Naturvidensk., Bd. 5, Chri-stiania 1880.

Undertecknad förevisade exemplar af *Zerene Hyale* (L.) tagna vid Spandelstorp i Blekinge af Revisor J. ANKARCRONA. Med anledning af denna fjärils och dess samslägtingars egendom-liga, periodiska uppträdande i Norden uppstod ett längre me-ningsutbyte mellan Hrr A. W. MALM, O. REUTER, Sv. LAMPA, CHR. AURIVILLIUS och undertecknad. Följande olika åsichter utta-lades: 1:o att fjärilarne under gynsamma omständigheter invan-drade hit från Tyskland; 2:o att deras ägg infördes med klöfver-frö och foderväxter och under varma år kläcktes och utveckla-des till fjärilar; 3:o att puporna (eller äggen?) under ogynsamma år »lågo öfver» och ej kläcktes och utvecklades förr än varma och gynsamma somrar inträffade; samt 4:o att arterna voro in-hemska, men under ogynsamma år så inskränktes till antal och utbredning, att de vanligen förbisågos, hvaremot de under ett gynsamt år förökade sig i stor mängd och hastigt utbredde sig. Den sista åsigten ansågs såsom den i allmänhet sannolikaste.

Den 15 December 1880 firade den Entomologiska Förening-en det lyckliga tillryggaläggandet af sitt första lefnadsår. Det var rätt uppmuntrande att blicka tillbaka på det flydda året, enär stor välvilja och varmt intresse mött föreningen såväl utom som inom landet. Föreningens ledamöter hade uppgått till ett antal öfver 140 och med ett större antal utländska entomologi-ska föreningar och sällskap hade Föreningen fått den glädjen att

träda i förbindelse, i det Föreningen i utbyte mot Entomologisk Tidskrift erhållit deras skrifter. Föreningen hade en vacker början till ett entomologiskt bibliotek, allt som oftast ökadt genom välvilliga och välkomna skänker af Föreningens medlemmar.

Vid denna sista sammankomst under år 1880 förevisade D:r AURIVILLIUS blad af *Populus balsamifera* L., tagna vid Arbrå Prestgård i Helsingland och svårt angripna af den minerande larven till skalbaggen *Orchestes populi* (FABR.) SCHÖNH. Nästan hvarenda blad å de balsampoplar, hvilka funnos på nämnda ställe voro angripna af detta skadedjur. I sammanhang härmed påpekades de härjningar, som larverna till en mal-fjäril, *Tinea (Gracilaria) Syringella* (FABR.), anställa på bladen af den vanliga syrenen, och omnämndes den ovanliga mängd af galläplen förorsakade af *Cynips Malpighii*, som under de båda senaste åren uppträdt å Kgl. Djurgården vid Stockholm. Direktör PIHL från Rosendal förevisade exemplar af dessa galläpplen. I det här af föränledda meningsutbytet deltog Herrar A. E. HOLMGREN, CHR. LOVÉN, A. PIHL och undertecknad.

Hr. SVEN LAMPA förevisade en särdeles praktfull samling af dagfjärilar från Gaboon i vestra Afrika, hemsänd af Herr FR. THEORIN, en derstädes bosatt landsman. D:r AURIVILLIUS fäste uppmärksamheten på att denna samling innehöll äfven två exemplar af *Papilio Antimachus* DRURY, den största och på samma gång kanske mest egendomliga och sällsynta bland alla kända dagfjärilar.

Undertecknad refererade derefter en artikel ur *The American Entomologist* (N:o 3 för 1880) om den till Amerika inkomna *Anthrenus Scrophulariæ* GYLL., hvilken skalbagge i Amerika kallas »Carpet beetle», »matt-baggen», emedan han lefver som larv i yllegolfmattor (Bryssel-mattor) och inom kort alldeles förstör dem. Hans härjningar hafva på flera håll tagit en sådan utsträckning, att man måst afstå från begagnandet af dylika golfmattor. Det är eget, att man aldrig i Europa, der denna lilla skalbagge är allmän, hört talas om sådana ödeläggelser af densamma. Detta torde helt enkelt hafva sin orsak deri, att i Europa golfmattorna om våren tagas bort, väl piskas och sedan inläggas med hvarjehanda oftast starkt luktande ämnen, hvilka skadeinsekterna sky. I Amerika deremot ligga golfmattorna kvar

året om, sålunda äfven under sommaren, hvarunder det lilla skadedjuret obehindradt kan föröka sig och lefva rikligt på matornas bekostnad.

D:r AURIVILLIUS förevisade slutligen larver af en *Meloë*. De små gulaktiga larverna likna under mikroskopet på ett öfverraskande sätt individer af släktet *Pediculus*, hvarför dessa larver äfven blifvit kallade *Pediculus apis*, bi-lusen, eftersom de träffats på bin. D:r A. hade träffat dessa larver i hundratal uppkrupna på högsta delen af ett grässtrå, der de under stor oro och liflig rörelse syntes invänta gynsamt tillfälle att haka sig fast vid något förbiflygande bi. Det är nämligen bekant, att dessa larver lefva och utvecklas i de hål, som jord-bin gräfvat till skydd åt sina ägg och larver, enligt de intressanta undersökningar om Meloë-arternas utveckling, som blifvit anställda af NEWPORT i England och FABRE i Frankrike. Det var emellertid anmärkningsvärdt, att dessa larver i det här iakttagna fallet, krupit upp icke på en honingsafsöndrande blomma, såsom vanligen lär vara händelsen, utan på ett grässtrå, der sannolikheten att träffa ett passande bi icke var synnerligen stor.

Lektor HOLMGREN ville ej anse resultaten af NEWPORTS och FABRES undersökningar för fullt riktiga, utan ansåg, bland annat, att Meloë-larvens föda utgjordes — icke af bi-ägget och den i boet jämte ägget af bihonan inlagda fodervällingen, såsom NEWPORT och FABRE mena — utan af bilarvens exkrementer.

Vid årets sista sammankomst återvaldes enhälligt af den Entomologiska Föreningen den förra Styrelsen, som sålunda fortfarande utgöres af undertecknad såsom ordförande, D:r CHR. AURIVILLIUS såsom sekreterare, Lektor J. SPÅNGBERG såsom tidskriftens redaktör, och Lektorerna K. F. THEDENIUS och A. E. HOLMGREN såsom medlemmar, jämte Herr SVEN LAMPA såsom suppleant.

Slutligen har undertecknad den glädjen att omförmåla, huruledes den Entomologiska Föreningen i Stockholm på sjelfva Julaftonen hugnades af den svenska entomologiens vördade nestor Herr Statsrådet m. m. O. I. FÄHRÆUS med den ytterst värderika gåfvan af hans med egen hand systematiskt ordnade och katalogiserade, nära nog fullständiga samling af svenska skalbaggar. Derjämte följde, förvarade i samma skåp, en vacker samling sven-

ska fjärilar samt utländska skalbaggar, alla systematiskt ordnade. — Den Entomologiska Föreningens styrelse har mangrant uppvaktat Herr Statsrådet FÄHRÆUS, för att hembära den Entomologiska Föreningens vördsamma och varma tacksägelse för den dyrbara gåfvan, som för all framtid skall hugfästa den ädle gifvarens och utmärkte vetenskapsmannens minne. Samlingen är redan öfverlemnad till Entomologiska Eöreningen och förvaras numera hos undertecknad.

Föreningens räkenskaper för 1880 hafva vederbörligen reviderats af Herrar H. ENELL och G. HOFGREN, och ansvarsfrihet beviljats styrelsen. Föreningens inkomster hafva uppgått genom årsafgifter och tillfälliga bidrag af Föreningens gynnare till kr. 1,184,23, samt utgifterna till kr. 1,853, deraf kr. 1,636,70 för tidskriftens utgifvande och kr. 183,77 till organisationskostnader. Då dessa sistnämnda kostnader betäckts af undertecknad, så återstår såsom Föreningens skuld till nästa år en summa af kr. 485. Man hoppas emellertid förtröstansfullt, att gynnares fortfarande och ökade välvilja skall för framtiden trygga Föreningens ekonomiska ställning.

Stockholm i Mars 1881.

Oskar Th. Sandahl.